

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

ANULŪ XLVIII.

SĒ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N°. 176.

Vineri 9 (21) August.

1885.

BrașovŪ, 8 (20) August 1885.

ScimŪ, cā deputatulŪ sasŪ Guido Baussnern, care rēmnesce dupā laurī „patriotici“ ā la Moldovan Gergely, și-a luatŪ voia de a dāscālī pe naționalii sēi într'o epistolă deschisă și d'a le da sfaturī de bună purtare.

In scrisoarea sa Baussnern se pronunță și asupra relațiilor dintre Sași și Romāni și fiindcā afirmările lui în acēstā privință au devenitŪ obiectŪ de discușiune în țiaristica de aici, urmāsē ne dāmŪ și noi pārerēa. AmŪ cređutŪ însē de convenabilŪ a lāsā intāiatatea acelora, cārora a fostŪ adresatā scrisoarea.

„Sieb. deutsches Tageblatt“ rēspunde acum lui Baussnern și pentru astādī ne vomŪ māriginī a analizā pe scurtŪ esența primului articolŪ celŪ publicā în numērulŪ sēu de Mercuri.

Inainte de tōte organulŪ naționalŪ sāsescŪ constatā, cā Baussnern este unulŪ din acei deputatŪ, care înaintēzā pe-o cārare, ce nu e cārarea celorlalți colegi ai sēi sași și cā scrisoarea lui cea mai nouā l'a ruptŪ cu desēvērsire dela sīmulŪ conaționalilorŪ sēi.

Baussnern ȳice, cā partida naționalā sāsescā nu este patrioticā pentru cā nu se închinā fārā rezervā ideei de statŪ ungarŪ. Dacă dar calitatea unui patriotŪ ungarŪ depinde numai de alipirea cārā ideea de statŪ ungarŪ trebuie — ȳice Sieb. d. Tagbl. — sē stabilimŪ înainte de tōte definițiunea acestui cuvēntŪ multŪ întrebaintatŪ și de care multŪ abusus s'a făcutŪ.

Idea de statŪ ungarŪ — adauge memorata fōiā — nu e definitā în nici o lege; unii înțelegŪ una ceialți alta sub acēstā ideā. Stānga estremā înțelege ideea de statŪ alffelŪ decātŪ cum o înțelege partida dela guvernŪ. Naționalitățile nemaghiare înțelegŪ sub ea egala îndreptāire a limbilor, șovinisti maghiari înțelegŪ maghiarizarea nemaghiarilorŪ. Ba e probabilŪ cā guvernulŪ în credință cā elŪ este adevēratulŪ deponitarŪ alŪ ideei de statŪ ungarŪ numai p'acela lŪ considerā de patriotŪ, care jurā pe stēgulŪ lorŪ.

Ore calitatea unui patriotŪ ungarŪ se depindā dela o noțiune atātŪ de schimbāciōsā ce e supusā favōrei și urei partidelorŪ? — întrebā „S. d. Tageblatt.“

Sașii, ȳice Baussnern, se provōcā la vechia organizațiune federalistā a statului ungarŪ și la devisa sf. StefanŪ: „regnum unius linguae fragile et imbecille est“, dēr cu nedreptŪ, cāci în vechime nu esistā în statulŪ ungarŪ cestiunea de naționalitate. Asemenea, ȳice elŪ, greșescŪ Sașii cānd se provōcā la Elveția. Naționalitățile din Elveția facŪ parte din marile națiuni culte și locuescŪ pe teritorii deosebite. Nu totŪ așa naționalitățile din Ungaria, carī suntŪ de o culturā diferitā și trāiescŪ amestecate unele cu altele; apoi GermanulŪ, FrancesulŪ și ItalianulŪ din Elveția este pētrunsŪ de o tare consciință de statŪ pe cānd naționalitățile din Ungaria sunt fōrte indiferente față cu statulŪ.

La aceste rēspunde „S. d. Tgbl.“ cā, decā în vechia Ungariā n'a esistatŪ cestiune de naționalitate, cauza a fostŪ cā naționalitățile au fostŪ tractate dupā maxima regelui StefanŪ și nimeni nu s'a gānditŪ sē le desnaționalizeze, și Germanii, Italianii și Grancesii din Elveția de

aceea au o consciință de statŪ atātŪ de tare pentru cā sunt tractatŪ pe piciorulŪ perfecte egale îndreptāiri naționale. Decā și în Elveția s'ar asupri o naționalitate de cārā alte, în cea asupritā s'ar suprimā totodatā și consciința de statŪ.

Mai departe susține Baussnern cā toți: Romāni, Sērbī, Slovaci, Ruteni și Sași ardeleni, „trebuie sē se mulțumescā cu autonomia ce li s'a datŪ pe terēmulŪ municipalŪ și comunalŪ precum și pe terēmulŪ bisericescŪ și școlarŪ.“ La asta rēspunde fōiā germanā din Sibiu arātāndŪ cātŪ de multŪ este cālcatā și desprețuitā acea autonomia de cārā cei dela putere. Nu le mai este ertatŪ naționalităților d'a se folosi de limbilorŪ în afacerile municipale și ingerințele ministeriale în „selfgovernmentulŪ“ municipalŪ și comunalŪ au ajunsŪ la culme. Ēr cātŪ pentru autonomia bisericescā și școlārā și acēsta a devenitŪ ilusoriā id multe privințe, mai alesŪ de cānd cu introducerea limbei maghiare în școlele poporale și de cānd cu legea pentru școlele secuudare. Prescrierea legii de naționalitate. ca sē li sē dea nemaghiarilorŪ ocașiune d'a se cultivā în limbilorŪ maternā, s'a nimicitŪ prin ordonanțele ministeriale, carī pretindŪ ca în școlele poporale din 28 de ore pe sēptēmānā 17 ore sē fiā dedicate instrucțiunei limbei maghiare și numai 2 ore studiului limbei materne.

Este dēr o ironiā — încheiā „Sieb. deut. Tageblatt“ — decā Baussnern ne recomandā sē fimŪ mulțamiți cu „autonomia“ municipalā, comunalā, bisericescā și școlārā.

Intrevederea dela Varzin.

Care a fostŪ adevēratulŪ scopŪ alŪ întrevederii ministrului de esterne Kalnoky cu prințulŪ Bismarck la Varzin și ce rezultatŪ a avutŪ acēstā întrevedere, rēmāne sē ne arate cursulŪ evenimentelorŪ. Deocamdatā ne vomŪ mulțami cu ce ne spune „N. fr. Presse“, care nu crede cā guvernele celorŪ douē state vorŪ comunica cele ce s'au vorbitŪ și stabilitŪ la Varzin. Iatā ce spune fōiā vienesā:

Deocamdatā trebuie sē admitemŪ, cā călētoria ministrului la Varzin n'a urmāritŪ nici unŪ altŪ scopŪ, decātŪ celŪ din anulŪ trecutŪ, anume: d'a se înțelege asupra atitudinii ce ar avē s'o observe cele douē state în tōte cestiunile europene pendente și sē stabilescā o procedere solidarā față cu tōte evenimentele și schimbările implinite sēu viitoare în raporturile internaționale. Dela intēlnirea din anulŪ trecutŪ s'au intēplatā multe lucruri: urmāriile rele ale politicei lui Gladstone în EgiptŪ i-a adusŪ cāderea acestuia, făcēndŪ locŪ lui Salisbury, în Franția Brisson a înlocuitŪ pe Ferry, Italia a întreprinsŪ expedițiunea de puținā isbēndā la Massauah, s'a ivitŪ în AfganistanŪ conflictulŪ de grānță, generalulŪ Komarov a esecutatŪ lovitura sa, se ivi pericolulŪ unui rēsboiu, care. deși înābușitŪ, nu e înlăturatŪ cu totulŪ. Tōte aceste evenimente au lāsātŪ urme în raporturile europene și n'au pututŪ rēmāne fārā efectŪ asupra politicei statelorŪ aliate. Intre Germania și Franția se observā o decrescere marcantā în intimitatea relațiilor lorŪ, pe cānd noulŪ cabinetŪ englesŪ cautā sē se apropiā de statele aliate, spre a fi sprijinitā de ele Anglia în cestiunea egiptēnā și asiaticā-centralā. Chiar și Turciā a devenitŪ în cursulŪ evenimentelorŪ unŪ factorŪ alŪ politicei europene.

Sir Drummond Wolff a plecatŪ la Constantinopol sē cāștigate sprijinulŪ Porții în contra Rusiei, care veghiāzā mereu asupra relațiilor lorŪ dintre Anglia și Turciā, deōrece acēsta, ca păstrātōrea cheiei DardanelorŪ, pentru Rusia are o așa de mare intēnātate, încātŪ ea se si-

lesce a impedece orī-ce legăturā a Porții cu vre-unulŪ din contrarii sēi posibil. Tōte acestea trebuiescŪ cum-pēnite de douē state, care țintescŪ sē menținā pacea europēnā, și se pōte ȳice, cā și o parte a acestorŪ cestiuni a formatŪ obiectulŪ convorbirilorŪ dintre comitele Kalnoky și prințulŪ Bismarck.

Inr'unŪ punctŪ se pōte vorbi de unŪ rezultatŪ pozitiv alŪ conferințelorŪ dela Vazzin, și anume raporturile comerciale-politice ale celorŪ douē state. Noi nu credemŪ nici cā comitele Kalnoky aduce uniunea vamalā cu Germania, nici o altā invoiealā, care sē se pōtā privi ca unŪ surogatŪ alŪ uniunii vamale. CātŪ timpŪ Germania urmāresce politica vamalā protecționistā, ce a introdusŪ o prințulŪ Bismarck, nu vedemŪ nici o cale, care sē ducā la o apropiere de Austria. Nouē ni se pare, cā trebuiescŪ cu totulŪ schimbate vederile economice, pentru ca sē se pregātēscā o apropiere politicā vamalā cārā Germania și în acēstŪ sensŪ sē-și ridice vocea ministrulŪ Kalnoky.

SCRIRILE ȳILEI.

Dupā cum scrie „Biserica și Școlā“ din AradŪ, ConsistoriulŪ eparchialŪ aradanŪ, intrunitŪ în ședință plenarā Vinerea trecutā — luāndŪ la pertractare ordinațiunea ministrului de culte și instrucțiune publicā referitōre la cauzele de disciplinā invēțătoreascā — decretatŪ a se subșterne o reprezentațiune cārā ministru pentru a-pērarea autonomiei bisericeii.

—0—

O fōiță „patrioticā“ se totŪ plānge cā luāmŪ peste piciorŪ reuniunea ardelenā de „culturā“, cānd ȳicemŪ ca se va distinge prin chefŪ și voiā bunā pe banii Dādacii. Nu credemŪ cā nu'i putemŪ da fōiții o mai bunā dovādā, cā adevērŪ grāmŪ, decātŪ reproducēndŪ programulŪ adunării generale ce se va ține la 30 și 31 AugustŪ în Clușiu: Primirea trenurilorŪ dela Pesta și BrașovŪ la garā, musicā, stindare, *banchetŪ*, cafea nēgrā, impușcare, excursiune, teatru, seratā, *banchetŪ* a doua orā, prānțŪ comunŪ etc. Ei, ce mai ȳice fōița „patrioticā“?

—0—

Cu privire la sinuciderea notarului Mangra, „LuminătorulŪ“ aflā, cā pretorulŪ urmāresce pe corespondentulŪ care a denunțatŪ motivulŪ sinuciderei, ȳicēnd cā lŪ va închide sub cuvēntŪ, cā a făcutŪ agitațiunī dacoromaniste. Noi le ȳicemŪ RomānilorŪ: sē nu se témā de astfelŪ de amerințārī, abususurile sē le denunțe în totdeuna, vie ele orī de unde.

—0—

Din Zārnesci ne scriu unii din abonații noștri, cā împārțirea țiarului și scrisorile se face fōrte neregulatŪ; printr'o servitōre, carea nu scie nici o vorbā romānesce, zāpăcesce scrisorile, nu scie unde ședŪ omenii, îi insultā pe la casele lorŪ ȳicēndu-le: „muszai tanulni maghiarulŪ“ (trebuie sē înveți unguresce); țiarulŪ uneorī ilŪ duce deschisŪ, alțorī nicidecum. AtragemŪ atențiunea d-lui magistru postalŪ.

—0—

FișpanulŪ comitatului MureșŪ-Turda, br. Zoltan Banffy, a suspendatŪ pe căpitanulŪ orășenescŪ supremŪ din Tērgu-Mureșuul pentru abusus în oficiu.

—0—

In afacerea confiscării de pachete și scrisori dela poște, ministrulŪ comunicațiunii a datŪ o ordinațiune cārā oficiile postale, din cauza unui casŪ concretŪ, care dispune cā suntŪ îndreptāțiți a lua pachetele și scrisorile postale, înainte de înmānare, numai judecātorii carī procedŪ în cauze penale și delictē grele, juđii de cercŪ și notarii. Din contrā nici unŪ funcționarŪ din administrațiā (poliția, viceșpanii ș. a.) nu potŪ confisca pachete și scrisori înainte de înmānare. Trimiteri, carī continŪ țigārī oprite, losuri și promesse esterne ș. a., au sē se înmāneze adresatului în prezența unui organŪ financiarŪ, eventualŪ unui primarŪ.

—0—

In Steinamanger, unŪ orașŪ germanŪ-ungarŪ, episcopulŪ catolicŪ Kornel Hidassy a ordonatŪ — ȳice „Egy-tertes“ — ca sē nu se mai ținā predice germane, decātŪ

Cursul la bursa de Viena

din 19 Augustu st. n. 1885

Table with exchange rates for Viena market, listing items like 'Rentă de aură 4%' and 'Rentă de hârtă 5%'.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 7 Augustu st. v. 1885.

Table with exchange rates for Bucuresci market, listing items like 'Renta română (5%)' and 'Renta rom. amort. (5%)'.

Cursulu pieței Brașov

din 20 August st. n. 1885.

Table with exchange rates for Brașov market, listing items like 'Bancnote românești' and 'Argint românesc'.

Numere singuratică à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei” se pot cumpăra în tuningeria lui I. Gross.

Magazinul de haine bărbătesci

Totul feliiul de haine bărbătesci elegantu și solidu lucrate confecționăm în magazinul nostru după comandă și după jurnalele cele mai noue.

Totodată recomandăm marele nostru depositu de stoffe indigene și streine

pentru rocuri, pantaloni și gilete cu prețurile cele mai effine și rugăm onor. publicu a ne onoră cu comande câtu mai numerose.

Cu distinsă stimă A. Schwarze & Bartha. Ulița Vămei Nr. 11.

Tarifa anunțurilor și inserțiilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6 Pentru inserțiuni și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețiri se acordă următoarele rabate:

Table showing repetition rates: Pentru repețiri de 3—4 oră (10%), 5—8 (15%), 9—11 (20%), 12—15 (30%), 16—20 (40%), Dela 20 de repețiri în sus (50%).

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se facu învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai susu.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Anunțăm acelor onorați cetitori, cari voru binevoi a se abonă la fioa noastră de aici încolo că avem încă în rezervă numeru dela începutulu anulu 1885, prin urmare potu să aibă colecțiunea întrégă.

Administrațiunea Gaz. Trans.

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stată reg. ung.

Large table showing train schedules for lines Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, and Budapesta-Arad-Teiuș, listing stations and departure times.

Nota: Orele de nopțe sunt cele dintre liniile groșe.

Tipografia ALEXI, Brașov.